EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2020 05 20
COM(2020) 529 final

KOMISIJOS KOMUNIKATAS

2020 m. gegužės mėn. atnaujinta Graikijos griežtesnės priežiūros ataskaita

{SWD(2020) 91 final}

PAGRINDINIAI FAKTAI

Graikijos ekonominiai pokyčiai ir politika stebimi per Europos ekonominės politikos koordinavimo semestrą, taikant griežtesnės priežiūros sistemą pagal Reglamentą (ES) Nr. 472/2013([1]). Sprendime pradėti taikyti griežtesnę priežiūrą Graikijoje([2]) pripažįstama, kad Graikijai reikia ir toliau įgyvendinti priemones, kuriomis šalinami ekonominių ir finansinių sunkumų šaltiniai arba potencialūs šaltiniai, kartu įgyvendinant struktūrines reformas, kuriomis remiamas patikimas ir tvarus ekonomikos augimas.

Griežtesnė priežiūra – tai visapusiška ekonominių pokyčių ir politikos, kurios reikia tvariam ekonomikos atsigavimui užtikrinti, vykdymo stebėjimo sistema. Pagal ją numatytas reguliarus naujausių ekonominių ir finansinių pokyčių Graikijoje vertinimas, taip pat valstybės finansavimo sąlygų stebėsena ir skolos tvarumo analizės atnaujinimas. Griežtesnė priežiūra taip pat sudaro sąlygas įvertinti 2018 m. birželio 22 d. Graikijos bendrą įsipareigojimą Euro grupei tęsti ir užbaigti pagal Europos stabilumo mechanizmo programą priimtas reformas ir užtikrinti, kad būtų išlaikyti pagal finansinės pagalbos programas priimtų svarbių reformų tikslai. Šiomis aplinkybėmis vykdant griežtesnę priežiūrą stebima, kaip įgyvendinami konkretūs įsipareigojimai iki sutartų terminų (t. y. iki 2022 m. vidurio) užbaigti pagrindines pagal programą pradėtas struktūrines reformas šešiose pagrindinėse srityse, konkrečiai: i) fiskalinės, įskaitant struktūrinę, politikos, ii) socialinės gerovės, iii) finansinio stabilumo, iv) darbo ir produktų rinkų, v) Graikijos turto ir dalyvavimo valdant turtą įmonės ir privatizavimo ir vi) viešojo administravimo modernizavimo([3]). Šioje ataskaitoje, be tęstinių veiksmų, susijusių su ankstesniais įsipareigojimais, vertinama dešimt terminuotų konkrečių įsipareigojimų.

Tai yra šeštoji Graikijai skirta griežtesnės priežiūros ataskaita. Ji skelbiama kartu su Graikijai skirtomis Europos semestro rekomendacijomis ir Graikijos 2020 m. stabilumo programos vertinimu. Ataskaita grindžiama 2020 m. balandžio 8 ir 23 d. nuotoliniu būdu surengtų patikrinimų išvadomis ir reguliariu dialogu su valdžios institucijomis. Patikrinimą atliko Europos Komisija kartu su Europos Centriniu Banku([4]). Pagal stebėsenos užbaigus programą sistemą prisidėjo Tarptautinis valiutos fondas, o pagal išankstinio perspėjimo sistemą ir 2018 m. balandžio 27 d. susitarimo memorandumą dėl Europos Komisijos ir Europos stabilumo mechanizmo darbo santykių dalyvavo Europos stabilumo mechanizmo atstovai.

Ši ataskaita galėtų būti pagrindas Euro grupei priimti sprendimą dėl leidimo panaudoti kitą sąlygiškų skolos priemonių, kurių vertė – 748 mln. EUR, rinkinį. 2018 m. birželio 22 d. dėl šių priemonių buvo susitarta su Euro grupe. Jas sudaro pajamoms lygiaverčių sumų, gaunamų iš centrinių bankų turimų Graikijos vyriausybės obligacijų pagal vertybinių popierių rinkų programą ir susitarimą dėl grynojo finansinio turto, pervedimas ir tam tikrų Europos

([1]) 2013 m. gegužės 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 472/2013 dėl euro zonos valstybių narių, kurios turi didelių finansinio stabilumo sunkumų arba kurioms tokie sunkumai gresia, ekonominės ir biudžeto priežiūros griežtinimo, OL L 140, 2013 5 27, p. 1.

([2]) 2020 m. vasario 19 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2020/280 dėl griežtesnės priežiūros taikymo Graikijai pratęsimo, C(2020) 901.

([3]) https://www.consilium.europa.eu/media/35749/z-councils-council-configurations-ecofin-eurogroup-2018-180621-specific-commitments-to-ensure-the-continuity-and-completion-of-reforms-adopted-under-the-esm-programme_2.pdf.

([4]) ECB darbuotojai dalyvavo išvykstamajame patikrinime pagal ECB kompetenciją: suteikė ekspertinių žinių finansų sektoriaus politikos ir makrolygiu svarbiais klausimais, kaip antai dėl pagrindinių fiskalinių tikslų bei tvarumo ir finansavimo poreikių. Prieš išvykstamąjį patikrinimą 2020 m. kovo 26 – balandžio 7 d. surengtas techninio pobūdžio patikrinimas (jis taip pat vyko nuotoliniu būdu).

finansinio stabilumo fondo suteiktų paskolų didesnės palūkanų maržos atsisakymas. Antroji sąlygiškų skolos priemonių dalis buvo panaudota po 2019 m. gruodžio 4 d. Euro grupės posėdžio, be kita ko, remiantis Graikijos įsipareigojimų, kurių terminas yra 2019 m. vidurys, įgyvendinimo vertinimu, įtrauktu į 2019 m. lapkričio 20 d. Komisijos priimtą griežtesnės priežiūros ataskaitą([5]).

BENDRASIS ĮVERTINIMAS

Kaip ir kitose valstybėse narėse, koronaviruso protrūkis Graikijoje iš esmės pakeitė socialinę ir ekonominę padėtį. Graikijos Vyriausybė sparčiai sureagavo ir, siekdama sulaikyti koronaviruso plitimą, jau vasario pabaigoje ėmėsi įgyvendinimo priemonių. Panašiai kaip ir kitose valstybėse narėse, izoliavimo priemonės smarkiai apribojo ekonominę veiklą ir tiesiogiai ar netiesiogiai paveikė didžiąją dalį darbo jėgos. **Valdžios institucijos atsakingai pakoregavo savo politikos prioritetus: skubiai sutelkė daug pajamų rėmimo ir likvidumo priemonių, kartu neatsisakydamos ryžto vykdyti reformas, kurios padės atgyti ekonomikai, kai išnyks pandemijos sukelti sutrikimai.** Nedelsiant imtasi įvairių fiskalinių priemonių, skirtų namų ūkių pajamoms ir dėl sumažėjusios paklausos nukentėjusioms įmonėms paremti ir ekonomikos likvidumui padidinti, be kita ko, atidedant mokesčių mokėjimą ir suteikiant garantijas komerciniams bankams, kad jie galėtų teikti naujas paskolas. Vyriausybė taip pat gerokai padidino sveikatos priežiūros sistemos finansavimą ir modernizuoja darbo teisės aktus, kad būtų lengviau taikyti sutrumpinto darbo laiko sistemas.

Graikija taip pat gaus ES lygmens paramą. Europos Centrinis Bankas paskelbė apie 750 mlrd. EUR specialiąją pandeminę pirkimo programą, kuri apims Graikijos valstybės obligacijas, ir nusprendė laikinai supaprastinti Eurosistemos įkaito reikalavimus, taip pat sušvelninti tam tikrus bankų sektoriui taikomus reguliavimo reikalavimus, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos gauti kreditą. Graikija taip pat naudojasi Komisijos iniciatyva kuo geriau išnaudoti Europos struktūrinius ir investicijų fondus reaguojant į pandemiją (Atsako į koronaviruso grėsmę investicijų iniciatyva), planuojama laikinos paramos priemone nedarbo rizikai dėl ekstremaliosios situacijos mažinti (SURE) ir Europos investicijų banko parama siekiant sušvelninti poveikį investicijoms. Migracijos valdymo parama bus teikiama pagal veiksmų dėl neatidėliotinų Graikijos rėmimo priemonių planą ir pagal ES civilinės saugos mechanizmą.

Siekdamos didinti reformų tempą ir padėti ekonomikai vėl tvariai atsigauti po koronaviruso protrūkio, Graikijos valdžios institucijos keliose politikos srityse prisiėmė papildomų įsipareigojimų. Šios esamas valdžios institucijų pastangas šalinti likusius struktūrinius trūkumus papildančios iniciatyvos padės užtikrinti sklandesnį viešojo administravimo veikimą ir pagerinti verslo aplinką. Pagal papildomus įsipareigojimus numatyti veikti šiomis kryptimis: i) tobulinti verslo reglamentavimo sistemą; ii) tobulinti ir modernizuoti individualaus darbo teisės sistemą; iii) gerinti teisingumo sistemos veikimą; iv) stiprinti Aukščiausiosios civilinio personalo atrankos tarybos gebėjimus ir griežtinti laikinųjų darbuotojų įdarbinimo kontrolę; v) priimti ir įgyvendinti nacionalinį transporto generalinį planą, taip pat peržiūrėti tvaraus judumo mieste planų patvirtinimo teisinę bazę ir toliau rengti pagrindinių aglomeracijų tvaraus judumo mieste planus; vi) parengti holistinę Graikijos viešojo nekilnojamojo turto apsaugos, valdymo ir į investicijas orientuoto naudojimo strategiją; vii) baigti kurti dideliems infrastruktūros projektams skirtą strateginių projektų duomenų bazę; viii) sukurti patobulintą paramos ir įgyvendinimo mechanizmą (projektų

([5]) https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/economy-finance/ip116_en.pdf.

rengimo priemonę), kuris padėtų rengti ir įgyvendinti viešojo sektoriaus infrastruktūros projektus ir viešojo ir privačiojo sektorių partnerystę, ir parengti jį naudoti visu pajėgumu; ix) priimti naują 2021–2025 m. viešųjų pirkimų strategiją; x) pradėti e. sveikatos projektus ir plėsti jų aprėptį; xi) parengti nacionalinę strateginę sveikatos priežiūros politikos programą; xii) gerinti sveikatos priežiūros planavimą sudarant sveikatos ir ilgalaikės priežiūros poreikių ir turimų išteklių katalogą; xiii) tobulinti švietimo sistemą vykdant aukštojo mokslo ir profesinio mokymo reformas ir kuriant vertinimo sistemą; xiv) įgyvendinti skaitmeninius e. valdymą skatinančius projektus; ir xv) įgyvendinti geoerdvinių duomenų skaitmeninimo projektus.

Šioje ataskaitoje, atsižvelgiant į ypatingas aplinkybes, susiklosčiusias dėl koronaviruso protrūkio, daroma išvada, kad Graikija ėmėsi būtinų veiksmų, kad įvykdytų reikiamus konkrečius reformų įsipareigojimus. Pandemija sukėlė precedento neturintį ekonomikos sutrikdymą ir davė pagrindą nacionalinėms valdžios institucijoms imtis neatidėliotinų politikos priemonių, remiamų ES masto iniciatyvomis. Kovai su koronaviruso protrūkiu būtinos izoliavimo priemonės turėjo pašalinį poveikį: ištekliai buvo nukreipti neatidėliotinų prioritetų įgyvendinimo reikmėms, be to, smarkiai apribotas pajėgumas įgyvendinti reformas, ypač srityse, kurioms reikia darbui imlių procesų, taip pat srityse, kurios priklauso nuo tarpžinybinių darbo grupių veikimo arba teisėkūros ar teisminių veiksmų. Palankiai vertintinas glaudus bendradarbiavimas su Graikijos valdžios institucijomis ir nekyla abejonių, kad pirmenybę būtina teikti politikos priemonėmis, kuriomis tenkinami neatidėliotini poreikiai reaguoti į koronaviruso protrūkio poveikį sveikatai ir ekonomikai. Taip pat sveikintina tai, kad Graikijos valdžios institucijos toliau stengiasi tęsti, kai įmanoma, vykdomas reformas ir nusprendė vykdyti papildomus įsipareigojimus dėl politikos priemonių. Žvelgiant į ateitį, siekiant sustiprinti pasitikėjimą ir remti tvarų atsigavimą bus svarbu sutelkti išteklius ir dėti daugiau pastangų srityse, kurioms neigiamai atsiliepė ankstesnis vėlavimas, be kita ko, tęsti finansų sektoriaus reformas. Graikijos valdžios institucijos taip pat toliau vykdo įsipareigojimus, kurių terminas yra 2020 m. vidurys ir kurie kartu su tęstiniais ankstesnių įsipareigojimų veiksmais bus įvertinti antroje metų pusėje.

MAKROEKONOMINIAI POKYČIAI

Izoliavimo priemonių ekonominis poveikis Graikijai pasireiškia įvairiais aspektais. Panašiai kaip ir kitose valstybėse narėse, dėl visų nebūtinų parduotuvių uždarymo ir izoliavimo priemonių, kuriomis darbuotojai įpareigojami likti namuose, nulemtų darbo jėgos pasiūlos problemų nukenčia prekių tiekimas ir paslaugų teikimas. Tuo pačiu metu paklausą neigiamai paveikė atitinkamas pajamų sumažėjimas, kurį tik iš dalies sušvelnino valdžios institucijų neatidėliotinos priemonės ir ribotos vartojimo galimybės. Be to, dėl padidėjusio netikrumo, taip pat mažesnio likvidumo ir mažesnės kredito apimties gali nukentėti investicijos.

Manoma, kad ypač didelį neigiamą poveikį patirs du Graikijos ekonomikai labai svarbūs sektoriai – turizmas ir laivybos paslaugos. Turizmas neišvengiamai nukentės dėl kelionių ribojimo Graikijoje ir iš užsienio, o netekus užsakymų vasaros sezonui, kurie kitu atveju būtų buvę atliekami pavasarį, pandemijos poveikis bus juntamas ilgiau nei kituose sektoriuose. Taip pat tikėtina, kad labai nukentės klestėjęs verslo turizmo sektorius, nes jis priklauso nuo konferencijų, į kurias atvyksta daug dalyvių. Kitas svarbus eksportuojantis sektorius, laivyba, nukentės dėl numatomo pasaulinės prekybos sumažėjimo 2020 m.

Manoma, kad 2020 m. išaugs nedarbas, o ekonomikos krizė taip pat gali nubraukti pastarojo meto laimėjimus mažinant skurdą. Nors priemonės, kuriomis izoliavimo

priemonių taikymo laikotarpiu palaikomas sutrumpintas darbo laikas ir nemokamos atostogos, padės sušvelninti sukrėtimą, pagal Komisijos 2020 m. pavasario prognozę numatoma, kad nedarbo lygis išaugs nuo 17,3 proc. 2019 m. iki maždaug 20 proc., ir taip nubrauks pastarųjų trejų metų pasiekimus. Kadangi Graikijoje labai didelę dalį sudaro savarankiškai dirbantys asmenys ir labai mažos įmonės ir labai daug darbuotojų yra sezoniniai, namų ūkiai ilgai gauna mažas pajamas, todėl 2020 m. ir vėliau gali gerokai padidėti dalis žmonių, kuriems gresia skurdas ar socialinė atskirtis. 2019 m. ši dalis jau buvo 31 proc. didesnė už euro zonos vidurkį (21 proc.), tačiau mažėjo.

Infliaciją neigiamai paveiks itin mažos naftos kainos ir spaudimas mažinti darbo užmokestį. Numatoma, kad šis spaudimas atsiras dėl pajamų sumažėjimo, visų pirma paslaugų sektoriuje. Kita vertus, poveikį realiosioms pajamoms iš dalies atsvers naftos kainų sumažėjimas.

Apskritai, remiantis Komisijos 2020 m. pavasario prognoze, numatoma, kad Graikijos realusis BVP 2020 m. sumažės maždaug 10 proc., o 2021 m. gana smarkiai ūgtelės. Dėl didelės nežinios prognozė gali keistis. Ji pagrįsta prielaida, kad izoliavimo priemonės nuo gegužės mėn. vidurio bus laipsniškai panaikintos ir tada ekonominės veiklos nuosmukis daugumoje ūkio šakų baigtųsi antrą ketvirtį, o su turizmu susijusiuose sektoriuose – trečią. Jei kelionės būtų ribojamos ilgiau, taip pat antroje metų pusėje, tai reikštų su poveikiu turizmo sektoriui susijusią neigiamą riziką. Tikimasi, kad politikos priemonės sumažins ekonomikos nuosmukio mastą ir duos pamatą ryškiam BVP šuoliui 2021 m. Dėl didelės nežinios, kiek bus taikomos izoliavimo priemonės, kaip vystysis pandemija ir kaip sukrėtimas paveiks potencialią gamybos apimtį, namų ūkių santaupas ir bankų turto kokybę, prognozė gali keistis.

FISKALINIAI POKYČIAI IR PERSPEKTYVOS

Prasidėjus krizei, Graikijos fiskalinė būklė buvo palyginti palanki, ji turėjo dideles grynųjų pinigų atsargas, didelį pirminį perteklių ir nedidelius vidutinės trukmės refinansavimo, susijusio su didele valstybės skola, poreikius. Dėl neeilinio fiskalinio koregavimo, įvykdyto įgyvendinant programas ir po jų, Graikija yra geriau pasirengusi atlaikyti koronaviruso protrūkį, palyginti su prieš dešimtmetį kilusia pasauline finansų krize. Kelerius metus biudžetas pasiekdavo didelį struktūrinį perteklių ir įvykdė arba viršijo fiskalinius tikslus. Be to, Graikija turi beveik 34 mlrd. EUR grynųjų pinigų atsargų – tai svarbus turtas, kai sumažėja pajamos, o krizei įveikti reikia ypatingų išlaidų.

Graikija 2019 m. pasiekė 3,5 proc. pirminio pertekliaus tikslą ir penktus metus iš eilės pasiekė tikslą. Nominalusis balansas pasiekė 1,5 proc. BVP, t. y. gerokai viršijo euro zonos vidurkį (–0,8 proc. BVP).

Siekdamos apsaugoti ekonomiką ir laikydamosi suderintų atsakomųjų veiksmų, dėl kurių susitarė Euro grupė, valdžios institucijos priėmė daug fiskalinių priemonių. Fiskalinių priemonių paketą sudaro speciali samdomiesiems darbuotojams, savarankiškai dirbantiems asmenims ir nuo krizės nukentėjusioms individualioms įmonėms skirta nedarbo sistema, grąžintinų avansų mokėjimas įmonėms, kurių apyvarta labai sumažėjo dėl krizės, socialinio draudimo įmokų mokėjimas už darbuotojus, kurių darbo sutartys buvo sustabdytos, paskolų mažosioms ir vidutinėms įmonėms palūkanų subsidija ir didesnės sveikatos priežiūros išlaidos. Kitos fiskalinės priemonės – tai laikinas socialinio draudimo įmokų skolų mokėjimo sustabdymas, nuolaidos už mokestinių prievolių įvykdymą ir socialinio draudimo

įmokų sumokėjimą laiku, laikina ekonominė parama tam tikriems laisvųjų profesijų specialistams ir pirminiam sektoriui, taip pat keletas mažesnių priemonių.

Be kovo mėn. prasidėjusios koronaviruso pandemijos, Graikija taip pat susiduria su atsinaujinusiu migracijos spaudimu. 2019 m. į Graikiją migrantų atvyko 46 proc. daugiau, o 2020 m. pirmąjį ketvirtį atvykstančiųjų srautas dar labiau išaugo. Siekdama paremti ir įvertinti Graikijos pastangas valdyti migracijos krizę, ES įsipareigojo suteikti Graikijai 700 mln. EUR skubią paramą. Su migracija susijusios išlaidos, kurios nebuvo finansuotos iš ES fondų ir todėl nebuvo įtrauktos į pirminį balansą, stebimą taikant griežtesnę priežiūrą, 2019 m. pasiekė 0,1 proc. BVP, o 2020 m. turėtų padidėti iki 0,2 proc. BVP. Valdžios institucijos ėmėsi veiksmų, kad šios išlaidos būtų registruojamos visoje viešojo administravimo sistemoje, ir paaiškino, kad reikalavimus atitinkančioms išlaidoms priskirtinas policijos pareigūnų, kuriems pavesta valdyti migracijos krizę, darbo užmokestis.

Atnaujintoje Europos institucijų prognozėje([6]) numatoma, kad pirminis balansas 2020 m. taps deficitiniu, o 2021 m. vėl bus perteklinis, tačiau netikrumas nepaprastai didelis. Rengiant šią ataskaitą buvo prieinami tik labai preliminarūs duomenys, kurie galėtų patvirtinti ekonominių ir fiskalinių pasekmių mastą ir skausmingumą. Neaišku ir tai, kiek galiausiai kainuos krizės įveikimo priemonės bei laipsniškas jų panaikinimas ir koks bus bendras automatinių stabilizavimo priemonių poveikis viešiesiems finansams. Tikimasi, kad, kai priemonės bus laipsniškai atšauktos, o ekonomika pradės atsigauti, pirminis balansas 2021 m. vėl bus perteklinis. Kadangi neaiškumas itin didelis, šis vertinimas bus atnaujintas rudenį.

Laikydamas Stabilumo ir augimo pakto Graikija naudojasi tokiomis pat lankstumo taisyklėmis kaip ir kitos valstybės narės. Pamačiusi naujas koronaviruso protrūkio pasekmes, 2020 m. kovo 16 d. Euro grupė pareiškė, kad visos valstybės narės galės visapusiškai pasinaudoti su Stabilumo ir augimo paktu susijusiu lankstumu. 2020 m. kovo 20 d. priimtame komunikate Komisija pritarė Tarybos nuomonei, kad dėl didelio ekonomikos nuosmukio, kurį sukėlė koronaviruso protrūkis, buvo pagrįsta pradėti taikyti Stabilumo ir augimo pakto bendrąją nukrypti leidžiančią išlygą([7]). Kovo 23 d. ES finansų ministrai šiai nuomonei pritarė. Pagal bendrąją nukrypti leidžiančią išlygą leidžiama laikinai nukrypti nuo biudžeto reikalavimų, įskaitant Graikijos fiskalinius tikslus, stebimus taikant griežtesnę priežiūrą, jei tai nekelia pavojaus fiskaliniam tvarumui vidutinės trukmės laikotarpiu. Ji nesustabdo nei Stabilumo ir augimo pakto procedūrų, nei Graikijos įsipareigojimų, tačiau leis Komisijai ir Tarybai imtis būtinų politikos koordinavimo priemonių, kad būtų pašalinti ekonominiai pandemijos padariniai.

Viešiesiems finansams kyla papildoma rizika, susijusi su nagrinėjamomis teismo bylomis ir viešųjų paslaugų įsipareigojimais. Kaip aptarta ankstesnėje ataskaitoje, Valstybės taryba turėtų paskelbti svarbų sprendimą dėl išmokų pensininkams atgaline data. Papildoma fiskalinė rizika kyla dėl penktojoje griežtesnės priežiūros ataskaitoje nurodytų bylų prieš valstybės nekilnojamojo turto bendrovę: neseniai priimtų arbitražo sprendimų teisėtumo klausimas nagrinėjamas Apeliaciniame teisme. Kita fiskalinė rizika yra susijusi su Graikijos pašto restruktūrizavimo išlaidomis, įskaitant galimą mokėjimą už likusį 2013–2020 m. viešųjų paslaugų įsipareigojimą.

([6]) Paskelbta kaip Komisijos 2020 m. pavasario prognozė: https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/economic-performance-and-forecasts/economic-forecasts_en

([7]) https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/economy-finance/2_en_act_part1_v3-adopted_text.pdf

VIEŠOSIOS INVESTICIJOS

Išnaudoti visą viešųjų investicijų potencialą lieka prioritetu ir viena pagrindinių greito atsigavimo po koronaviruso protrūkio prielaidų. 2019 m. valdžios sektoriaus investicijos, kaip ir ankstesniais metais, buvo 1,2 proc. BVP mažesnės už pirminius planus. Kadangi 2019 m. nepanaudota tiek pat lėšų, kiek mažiau panaudota ES lėšų, mažesnių išlaidų grynasis poveikis pirminiam balansui buvo iš esmės neutralus. Tačiau, turint omenyje didelius šalies investicijų poreikius, tai, kad nuolat nevykdomi investicijų išlaidų rodikliai, kelia nerimą, todėl labai svarbu kuo geriau panaudoti ES lėšas ir galiausiai suteikti ekonomikai reikiamas paskatas, kad ji vėl pradėtų augti.

Graikijos valdžios institucijos nusprendė imtis svarbių veiksmų, kad būtų pašalinti pagrindiniai trūkumai. Jos parengė veiksmų planą, kaip sparčiai įgyvendinti 2019 m. priimtą nacionalinę vystymosi programą. Be to, valdžios institucijos susitarė sukurti projektų rengimo priemonę ir naujų projektų bazę. Tikimasi, kad šios priemonės paspartins projektų rengimą ir įgyvendinimą. Planuojama, kad strateginių projektų bazė bus visiškai parengta iki 2021 m. sausio mėn., o 2021 m. kovo mėn. pradės veikti projektų rengimo priemonė. Valdžios institucijos taip pat raginamos gerinti archeologinių ir ekspropriacijos procedūrų nuspėjamumą ir koordinavimą naudojantis ankstesnių reformų peržiūra.

2019 m. lapkričio mėn. veiksmų planas, kuriuo gerinama viešųjų investicijų biudžeto stebėsena ir prognozavimas, įgyvendinamas tinkamai. Investicijų biudžetas rengiamas ir vykdomas nepriklausomai nuo ne investavimui skirto (įprasto) valstybės biudžeto, kuriam keliami aukšti skaidrumo ir informacijos srautų standartai. 2019 m. lapkričio mėn. Graikija priėmė šios srities trūkumams pašalinti skirtą išsamų veiksmų planą ir įgyvendinimo tvarkaraštį iki 2021 m. Apskritai veiksmų planas įgyvendinamas tinkamai ir valdžios institucijos tikisi, kad, nepaisant koronaviruso protrūkio, galimas vėlavimas bus nedidelis.

Valdžios institucijos toliau bendradarbiavo su Europos institucijomis dėl galimo pajamoms pagal vertybinių popierių rinkų programą ir susitarimus dėl grynojo finansinio turto lygiaverčių sumų panaudojimo bendriems finansavimo poreikiams mažinti arba kitoms sutartoms investicijoms finansuoti. Graikijos valdžios institucijos nurodė ketinančios pasinaudoti kita leidžiama pajamoms pagal vertybinių popierių rinkų programą ir susitarimus dėl grynojo finansinio turto pajamų lygiaverčių sumų dalimi, kad būtų sumažinti bendri finansavimo poreikiai. 2019 m. gruodžio mėn. Euro grupės posėdyje suteikus įgaliojimus, Europos institucijos ir valdžios institucijos ėmėsi techninio darbo, kad būtų galima praktiškai taikyti 2018 m. birželio mėn. Euro grupės pareiškimą. 2020 m. rudenį darbai bus tęsiami atsižvelgiant į pažangą, padarytą gerinant pirmiau nurodytų viešųjų investicijų planavimą ir vykdymą.

APMOKESTINIMAS IR VALSTYBĖS PAJAMŲ ADMINISTRAVIMAS

Sparčiai plintant koronaviruso pandemijai, valdžios institucijos nepajėgė laiku, iki einamųjų metų mokesčio apskaičiavimo ciklo pabaigos, pabaigti visoje šalyje vykdomo nekilnojamojo turto mokesčio vertinimo proceso, t. y. įvykdyti konkretaus įsipareigojimo, kurio terminas yra 2020 m. vidurys. Dėl to platesnės nekilnojamojo turto mokesčio reformos įgyvendinimas bus atidėtas iki 2021 m., o 2020 m. pajamoms bus padarytas nedidelis fiskalinis poveikis: deficitas padidės maždaug 150 mln. EUR. Valdžios institucijos įsipareigojo atlikti šiuos darbus rudenį ir išsikėlė tikslą suderinti nekilnojamojo turto mokesčio vertes su rinkos kainomis iki 2021 m. sausio mėn.

Iki šiol valdžios institucijos, kovodamos su koronaviruso pandemijos poveikiu ekonomikai, labai dažnai pasitelkdavo Nepriklausomą valstybės pajamų instituciją. Nepriklausoma institucija administravo mokesčių atidėjimą ir dalinį mokestinių skolų mokėjimą, įsteigė grąžintinų avansų taikymo platformą ir išdavė elektroninius gyventojo pažymėjimus, kad po izoliavimo priemonių įvedimo būtų palengvintas judėjimas salose gyvenantiems asmenims.

2020 m. pirmąjį ketvirtį nepriklausoma institucija tinkamai siekė daugumos savo pagrindinių veiklos rezultatų rodiklių, o jos darbuotojų skaičius per šį laikotarpį nežymiai augo, nors ir liko gerokai mažesnis negu užsibrėžta (konkretus įsipareigojimas, kurio terminas – 2019 m. pabaiga). Skolų išieškojimas 2020 m. pirmąjį ketvirtį buvo tęsiamas panašiu tempu kaip ir tuo pačiu praėjusių metų laikotarpiu, o naujų audito bylų dalis padidėjo. Pirmąjį ketvirtį darbuotojų skaičius toliau didėjo ir šiuo metu siekia 11 916, palyginti su tikslu iki 2019 m. pabaigos turėti 12 500 darbuotojų.

Įgyvendinant papildomas priemones žmogiškųjų išteklių, IT ir patalpų poreikių srityse, dėl kurių susitarta 2019 m., pažanga padaryta nedidelė. Pirminiai teisės aktai dėl žmogiškųjų išteklių reformos dar nepriimti, koronaviruso pandemija sutrukdys ją įgyvendinti iki galo pagal tvarkaraštį, o patikslintas tvarkaraštis dar nenustatytas. IT infrastruktūros ir Nepriklausomos institucijos kompetencijos sričių paaiškinimo klausimais konkrečios pažangos nepadaryta. Tikimasi, kad šioje srityje pastangos bus dedama didesnės ir skubiau, nes įvairių duomenų bazių sąveikumas sustiprintų gebėjimus kovoti su mokesčių slėpimu ir padėtų laiku surinkti mokesčius. Kalbant apie Nepriklausomos institucijos būstinės perkėlimą į vieną objektą, anksčiau numatytas pastatas buvo perduotas kitai viešajai įstaigai. Šiuo metu valdžios institucijos Atėnų pakraštyje šalia Finansų ministerijos planuoja iki 2024 m. pastatyti du naujus pastatus, kuriuose būtų įkurta Nepriklausoma institucija.

Valdžios institucijos imasi veiksmų, kad sustiprintų kovą su kontrabanda koordinuojančio Operatyvinio koordinavimo centro veiklos pajėgumus, ir padarė pažangą įgyvendindamos keletą projektų, kuriais gerinamas mokesčių surinkimas ir reikalavimų laikymasis. Tikimasi, kad nuostatų, kuriomis siekiama sustiprinti centro gebėjimus ir patobulinti jo valdymą, projektas bus priimtas iki 2020 m. gegužės mėn. pabaigos. Valdžios institucijos planuoja peržiūrėti muitinės įstatymą, kad, be kita ko, kovos su kontrabanda operacijose būtų naudojama daugiau žvalgybos metodų. Tikimasi, kad, kaip planuota, 2020 m. liepos mėn. pradės veikti elektroninių sąskaitų faktūrų išrašymo sistema, o pavyzdinis mokesčių surinkimo biuras, kuriam per Europos Komisiją suteikta techninė parama, jau greitai bus baigtas formuoti, tačiau dar reikia nustatyti, kokių darbuotojų jam reikia, ir jie turi būti į biurą perkelti.

2020 m. pirmąjį ketvirtį Socialinės apsaugos skolų surinkimo jungtinis centras toliau siekė skolų išieškojimo tikslų. Be to, buvo priimti jau kurį laiką nagrinėti nesusigrąžinamos skolos klasifikaciją apibūdinantys teisės aktai ir jie dera su nesusigrąžinamos mokestinės skolos klasifikacija.

VIEŠŲJŲ FINANSŲ VALDYMAS

Koronaviruso protrūkis neigiamai paveikė įsiskolinimų panaikinimo plano įgyvendinimą, tačiau padaryta pažanga tobulinant pagrindinius procesus ir valdžios institucijos lieka įsipareigojusios laikytis 2019 m. spalio mėn. plane nustatyto tvarkaraščio. 2020 m. sausio mėn. susikaupusi įsiskolinimų suma siekė 1,3 mlrd. EUR: ji buvo 69 mln. EUR didesnė negu 2019 m. gruodžio mėn. lygį ir 340 mln. EUR viršijo

įsiskolinimų panaikinimo tikslinį rodiklį. Valdžios institucijos negalėjo pateikti išsamių suvestinių laikotarpio po sausio mėn. duomenų ir pranešė, kad, sutrikus susijusiems darbui imliems procesams, kai kurių pasektorių įsiskolinimai gali laikinai padidėti. Tiesa, valdžios institucijos parengė dvi priemones, kuriomis, atnaujinus operacijas, turėtų būti panaikinta 15 proc. visų įsiskolinimų. Jomis siekiama paspartinti sveikatos priežiūros paslaugų teikėjų įsiskolinimų panaikinimą ir sudaryti sąlygas nedelsiant grąžinti tam tikrų mokesčius. Siekdamos išvengti naujų įsiskolinimų kaupimosi, valdžios institucijos planuoja įdiegti naują Bendro socialinio draudimo fondo (EFKA) IT sistemą, kad gerokai paspartėtų susikaupusių prašymų pensijai gauti nagrinėjimas. Valdžios institucijos pranešė, kad patobulino sveikatos priežiūros sektoriaus centralizuotus viešuosius pirkimus, įgyvendino daugumą Graikijos Audito Rūmų rekomendacijų ir stiprina vidaus kontrolę.

Veikia bendros iždo sąskaitos sistema, kuri teikia naudingą valstybės grynųjų pinigų padėties apžvalgą, ir vykdomas grynųjų pinigų prognozavimo projektas (konkretus įsipareigojimas, kurio terminas – 2019 m. pabaiga). Todėl Valstybės skolos valdymo agentūra, Finansų ministerija ir Graikijos bankas gali beveik tikruoju laiku stebėti didelę valdžios sektoriaus grynųjų pinigų likučių ir srautų dalį. Laikantis 2020 m. kovo mėn. strategijos projekto bus įgyvendintas grynųjų pinigų prognozavimo bandomasis projektas, aprėpiantis informaciją apie didžiąją dalį valstybės grynųjų pinigų atsargų. Bandomasis projektas bus palaipsniui tobulinamas ir plečiamas 2021 m. sausio mėn. įtraukiant subjektus, kurių biudžeto išlaidos didesnės negu 50 mln. EUR. Ši riba laikoma patenkinama, nes pats bandomasis projektas jau dabar apima subjektus, kurie turi 70 proc. visų valstybės grynųjų pinigų atsargų.

Sąskaitų plano reforma iš esmės įgyvendinama tinkamai (įsipareigojimai, kurių terminai – 2021 m. vidurys ir 2022 m. vidurys), tačiau ją įgyvendinti viešųjų investicijų biudžeto atžvilgiu vis dar keblu. Dėl koronaviruso pandemijos vėluoja reformai reikalingos naujos IT sistemos viešieji pirkimas, tačiau bendras projekto tvarkaraštis nesikeičia. Valdžios institucijos rengia funkcinę sąskaitų plano klasifikaciją, kad jis derėtų prie rezultatais grindžiamo biudžeto sudarymo sistemos. Taip pat padaryta pažanga į valstybės investicijų biudžeto vykdymą diegiant sąskaitų plano klasifikaciją, o rengiant biudžetą šiuo metu toliau naudojama ne tokia detali klasifikacija. Pasinaudodamos Europos Komisijos technine parama, valdžios institucijos sieks tolesnių patobulinimų.

Valdžios institucijos įsipareigojo iki 2020 m. pabaigos priimti naują 2021–2025 m. viešųjų pirkimų strategiją, kuri padėtų viešuosius išteklius naudoti darniau ir veiksmingiau (papildomas įsipareigojimas). Gerai veikianti viešųjų pirkimų sistema yra labai svarbi grandis investavimo procese, kuris labai padės atsigauti po koronaviruso protrūkio. Viešųjų pirkimų proceso trūkumų šalinimas galėtų padėti racionalizuoti viešąsias išlaidas, paskatinti augimą ir užtikrinti konkurencinę verslo aplinką. Valdžios institucijos sutiko peržiūrėti teisinę sistemą ir jos įgyvendinimą, kad ji derėtų su atitinkamais ES teisės aktais.

VALSTYBĖS FINANSAVIMAS

Artimiausiais metais Graikijos skolos tvarkymo poreikiai bus maži. Nuo pandemijos pradžios Graikija sėkmingai išleido tiek iždo vekselių, tiek ilgalaikių obligacijų, o tai rodo, kad ji nuolat gali gauti rinkos finansavimą. Graikijos skolos tvarkymo išlaidos 2020 ir 2021 m. yra mažos ir daugiausia susijusios su trumpalaikių obligacijų refinansavimu. Prasidėjus krizei, atotrūkis nuo Vokietijos vyriausybės obligacijų kainų po ilgo mažėjimo laikotarpio pradėjo didėti ir didžiausi tapo kovo mėn. viduryje, maždaug 400 bazinių punktų

10 metų trukmės obligacijoms, ir smarkiai svyruoja. Paskelbus apie Europos Centrinio Banko specialiąją pandeminę pirkimo programą ir į šią programą įtraukus Graikijos vyriausybės obligacijas, svyravimas sumažėjo, o atotrūkis sumažėjo maždaug 200 bazinių punktų. Tačiau atotrūkis vėl ėmė lėtai didėti ir balandžio mėn. pabaigoje buvo 130 bazinių punktų didesnis už žemiausias rodiklį vasario mėn.

Dideli grynųjų pinigų rezervai padeda atlaikyti likvidumo sukrėtimus, tačiau krizei toliau intensyvėjant gali smarkiai padidėti finansavimo poreikiai. 2020 m. kovo mėn. pabaigoje valdžios sektoriaus grynųjų pinigų atsargos pasiekė apie 34 mlrd. EUR, iš kurių apie 26 mlrd. EUR priklauso valstybei, o likusi dalis – valdžios sektoriaus subjektams. Kadangi skolos finansavimo poreikiai nėra dideli, ateinančiais mėnesiais grynųjų pinigų atsargas galima naudoti likvidumo sukrėtimams absorbuoti. Graikija pranešė ketinanti toliau dalyvauti obligacijų rinkose ir gauti papildomų grynųjų pinigų, kad galėtų reaguoti į blogėjančio finansavimo riziką. Pagrindinė rizika būtų gerokai ilgiau negu iki gegužės mėn. užsitęsęs nuolatinis ekonominis sąstingis: jam vasaros mėnesiais prireiktų papildomai naudoti grynųjų pinigų rezervą.

SOCIALINĖ GEROVĖ

Netrukus po to, kai buvo nustatyti pirmieji atvejai, Graikija ryžtingai sureagavo į ekstremaliąją sveikatos situaciją – nustatė griežtas fizinio atstumo laikymosi priemones. Anksti uždariusi nebūtinas parduotuves ir apribojusi nebūtiną judėjimą, Graikija pirmenybę teikė visuomenės sveikatai ir pacientų saugai. Valdžios institucijos turi atidžiai stebėti priemones, kuriomis stabdomas koronaviruso plitimas pažeidžiamose grupėse, kurių ne tik fizinei sveikatai kyla didesnė rizika, bet ir pragyvenimui bei gyvenimo sąlygoms.

Jau įgyvendintos struktūrinės reformos ir papildomas 200 mln. EUR finansavimas padeda sveikatos priežiūros sistemoms reaguoti į koronavirusą, tačiau trumpuoju laikotarpiu gali prireikti daugiau finansinių išteklių. Reaguojant į pandemiją labai svarbios yra anksčiau priimtos priemonės, kuriomis siekta sukurti veiksmingą, prieinamą, efektyvią ir atsparią sveikatos priežiūros sistemą, pavyzdžiui, visiems gyventojams prieinamas sveikatos priežiūros paslaugas, visaapimantį pirminės priežiūros tinklą ir centralizuotus viešuosius pirkimus, nes tai užtikrina galimybę nekliudomai naudotis sveikatos priežiūros paslaugomis ir tinkamą išteklių tiekimą bei atsargas.

Vykdant lėšų susigrąžinimą (nuolatinį įsipareigojimą) pasitaiko vėlavimų, ir ne dėl visų jų galima kaltinti dabartinę nepaprastąją padėtį. Valdžios institucijos, siekdamos įgyvendinti anksčiau sutartus tikslus, kartais vėluoja dėl izoliavimo priemonių, tačiau kai kurios vėlavimo priežastys atsirado iki dabar susiklosčiusios visuomenės sveikatos ekstremaliosios situacijos. Valdžios institucijos planuoja imtis priemonių, kad susigrąžintinų lėšų suma nustotų augusi, tačiau tikėtina, kad šiai tendencijai pakeisti reikės papildomų priemonių. Įvedus materialine padėtimi grindžiamas paciento priemokos išimtis pacientų apsauga pagerėtų, tačiau šiuo metu jos nesvarstomos.

Pirminės sveikatos priežiūros paslaugų tinklo – konkretaus įsipareigojimo, kurio terminas yra 2020 m. vidurys, – sukūrimą teko sustabdyti dėl koronaviruso pandemijos protrūkio. Valdžios institucijos rengia naujas gyventojų apsaugos priemones, tokias kaip telemedicina, ir, susitarusios su privačiuoju sektoriumi, padidino lovų skaičių. Jos taip pat deda dvigubai daugiau pastangų pritraukti medicinos darbuotojus, ypač gydytojus. Reforma bus tęsiama ir po dabartinės nepaprastosios padėties, o esamiems pirminės sveikatos priežiūros padaliniams jau pavesta reaguoti į pandemiją.

Centralizuoti viešieji pirkimai (konkretus įsipareigojimas, kurio terminas yra 2020 m. vidurys) šiuo metu vykdomi daugiausia dėmesio skiriant skubiems sveikatos priežiūros sistemos poreikiams. Centralizuotas regioninių viešųjų pirkimų valdymas užtikrina didesnį veiksmingumą: jį galima pagerinti atnaujinant Kainų stebėjimo įstaigos veiklą. Nors teisės akto, kuriuo naujoji centrinė sveikatos priežiūros viešųjų pirkimų įstaiga būtų pertvarkyta į privatųjį juridinį asmenį, projektas vis dar rengiamas, kai kurie naujosios sistemos elementai yra išbandomi realiomis sąlygomis per dabartinę nepaprastąją padėtį.

Valdžios institucijos atnaujino Bendro socialinio draudimo fondo (EFKA) sukūrimo – konkretaus įsipareigojimo, kurio terminas yra 2020 m. vidurys, – veiksmų planą. Plano tikslas – iki 2020 m. pabaigos atlikti visapusišką skaitmeninę pertvarką, kuri sudarytų sąlygas sukurti naują veiklos ir institucinę struktūrą. Svarbiausios organizacinės priemonės, kurias reikia užbaigti iki 2020 m. birželio mėn. pabaigos, yra susijusios su Papildomų pensijų fondo (ETEAEP) sujungimu su Bendru socialinio draudimo fondu ir padalinio, atsakingo už viešojo sektoriaus pensijas, įsteigimu ir veiklos pradžia. Likusios organizacinės reformos yra sukurti vietos filialus ūkininkams ir savarankiškai dirbantiems asmenims. Tai padaryti vėluota dėl koronaviruso protrūkio, tačiau planuojama užbaigti per keturis mėnesius po veiklos atnaujinimo.

Susitarta dėl neįgalumo išmokų sistemos struktūros – konkretaus įsipareigojimo, kurio terminas yra 2019 m. vidurys. Aptarus ES geriausias praktikas bus priimtas naujas reformos metodas, paremtas funkcinės negalios vertinimu, pagrįstu kvalifikuotų ekspertų atliktomis fizinėmis patikromis. Kitos valstybės narės plačiai naudojasi tokiais vertinimais. Jų paskirtis dvejopa – įvertinti, ar asmuo gali gauti išmokas, ir parengti konkrečius pasiūlymus dėl negalios švelninimo ir reabilitacijos. Sutarti veiksmai, kuriais įgyvendinamas naujos įsipareigojimo modelis, prasidės 2021 m. sausio mėn. nuo bandomojo projekto.

Vykdydamos įsipareigojimą baigti įgyvendinti visus tris Socialinio solidarumo pajamų programos elementus, valdžios institucijos baigė aktyvios darbo rinkos politikos naujos įgyvendinimo sistemos bandomojo projekto vertinimą (tai konkretus įsipareigojimas, kurio terminas – 2019 m. pabaiga) ir parengė pirminius tolesnių naujo modelio plėtros bandomųjų projektų vykdymo planus. Įvertinęs bandomąjį projektą Europos Komisijos teikiamos techninės paramos kontekste, Pasaulio bankas nustatė tobulintinus aspektus, pvz., žmogiškųjų išteklių pajėgumų, įdiegimo, administracinio sudėtingumo ir duomenų rinkimo srityse. Atsižvelgdamos į šias išvadas, valdžios institucijos dabar bandomąjį projektą vykdys ir kitose geografinėse vietovėse, kurių darbo rinka pasižymi kitokiomis ypatybėmis, išplės tikslinę grupę, intensyviau rinks duomenis ir juos dėmesingiau analizuos, kad plečiant taikymo sritį būtų galima pasimokyti.

Kalbant apie subsidijų vietos viešajam transportui sistemos peržiūrą, vertinimo tyrimas (konkretus įsipareigojimas, kurio terminas – 2019 m. pabaiga) dėl koronaviruso protrūkio vėluoja, tačiau tikimasi, kad reformų teisės aktai bet kuriuo atveju bus baigti iki 2020 m. rugsėjo mėn. pabaigos.

FINANSŲ SEKTORIAUS POKYČIAI

Nuo programos įgyvendinimo pabaigos Graikijos bankų sektorius tapo stabilesnis ir atsparesnis sukrėtimams, tačiau išlieka sena rizika ir didelis pamatinis pažeidžiamumas, kuriuos didina veikiausiai reikšmingas neigiamas koronaviruso protrūkio poveikis. 2019 m. likvidumas toliau gerėjo ir liko atsparus. Nepaisant 2019 m. pažangos, turto kokybė, net ir be koronaviruso pandemijos poveikio, vis dar problemiška. Graikijos bankų kapitalo

padėtis atitinka kapitalo reikalavimus, tačiau artimiausiu metu ją toliau veiks padidėjusi kapitalo paklausa ir didelė priklausomybė nuo valstybės, nes didelę bankų kapitalo dalį sudaro atidėtųjų mokesčių kreditas. 2019 m. pabaigos bankai vėl tapo pelningi, tačiau jų pelningumas tebėra mažas ir nestabilus. Jis priklauso nuo skolinimo augimo, o šiam kelia grėsmę vėl blogėjanti turto kokybė ir iš dalies – vyriausybės obligacijų pajamingumo atotrūkio svyravimas.

Neveiksnių paskolų lygis 2019 m. mažinamas spartesniu tempu, bet jų dalis išlieka aukšta. Jų sankaupa 2019 m. pabaigoje pasiekė 68,5 mlrd. EUR (40,6 proc. klientų paskolų), t. y. 13,3 mlrd. EUR mažiau negu prieš metus ir 38,7 mlrd. EUR mažiau negu didžiausia suma 2016 m. kovo mėn. Kadangi tikėtinas neigiamas koronaviruso protrūkio poveikis neveiksnių paskolų antrinei rinkai, didėja spaudimas jas sėkmingai restruktūrizuoti taikant bankų vidaus procedūras, kad būtų išlaikyta turto kokybės gerėjimo tendencija. Krizė daro įtaką bankų neveiksnių paskolų lygio mažinimo strategijoms: jas reikės persvarstyti. Programos „Hercules“ įgyvendinimas laikinai atidedamas, tiesa, šiuo metu baigiamas vienas pakeitimo vertybiniais popieriais sandoris. Planuotas neveiksnių paskolų pardavimas taip pat sustabdytas. Laikinai sustabdytas ir skolos išieškojimo priemonių taikymas, be kita ko, dėl teismų uždarymo.

Valdžios institucijos imasi veiksmų, kad nukentėjusios įmonės visą laiką turėtų galimybę gauti finansavimą. Šios pastangos papildo komercinių bankų ir kredito valdymo įmonių lygmens iniciatyvas. Siekdama padėti išlaikyti ekonomikoje darbo vietas ir likvidumą, Vyriausybė suteikė garantijų ir tiesioginių dotacijų – tai pagerins bankų sektoriaus turto kokybę, kaip ir anksčiau bankų ir kredito valdymo įmonių savanoriškai pradėtas taikyti laikinas skolos moratoriumas. Lanksti paskelbtoji Europos lygmens priežiūra padės didinti bankų skolinimo pajėgumus. Žvelgiant į ateitį, siekiant skatinti gyvybingą skolinimą atsigavimo etapu bus labai svarbu apriboti, kiek įmanoma, neigiamą poveikį turto kokybei ir toliau spręsti senų neveiksnių paskolų problemą.

Dėl koronaviruso pandemijos buvo atitraukti visų viešojo administravimo lygmenų ištekliai, todėl pažanga buvo ribota ir vėluota vykdyti finansų sektoriaus reformas. Tačiau valdžios institucijos neatsisakė įsipareigojimų suderinti nemokumo sistemą ir patobulinti esamas neveiksnių paskolų pertvarkymo priemones. Tai sveikintina, nes plečiantis koronaviruso pandemijai veiksminga nemokumo sistema tampa vis aktualesnė. Toliau nurodyti veiksmai stebimi ir vertinami pagal nuolatinį įsipareigojimą finansų politikos srityje.

- **Valdžios institucijos padarė pažangą rengdamos naują Bankroto kodeksą.** Į naująjį kodeksą bus įtraukti įmonių ir fizinių asmenų nemokumo režimai. Tikimasi, kad jis bus priimtas iki birželio mėn. pabaigos ir įsigalios 2021 m. sausio 1 d. Nors išsamų vertinimą bus galima atlikti tik tada, kai bus parengta galutinė teksto redakcija, dabartiniame projekte numatytas sveikintinas geriausia tarptautine praktika pagrįstas nemokumo teisės modernizavimas ir suvienodinimas. Siekiant veiksmingai taikyti kodeksą pirmiausia reikia, kad nagrinėjimo ir vykdymo užtikrinimo sistema būtų patikima tiek teisės nuostatų, tiek praktinių įgyvendinimo pajėgumų aspektu. Kodekso projekte taip pat siūloma atgalinės nuomos sistema, pagal kurią valstybės valdomas subjektas galėtų įsigyti reikalavimus atitinkančių skolininkų pagrindinę gyvenamąją vietą ir išnuomoti skolininkui su galimybe ją atpirkti, o pažeidžiami reikalavimus atitinkantys skolininkai turėtų teisę gauti subsidiją atgalinės nuomos būdu nuomojamo turto nuomai. Nors panašios schemos taikomos ir kitose šalyse (pvz., Airijoje), dėl pasiūlymo kyla rizika, kad viešasis sektorius aktyviai įsitrauks į nekilnojamojo turto

rinką ir kils fiskalinė rizika, todėl tolesnius žingsnius šia kryptimi reikia žengti labai apdairiai. Dėl šiuo metu siūlomos schemos taip pat kiltų klausimų, ar įmanoma ją įgyvendinti, kiek ji turėtų aprėpti ir (arba) kokiems naudos gavėjams taikytina ir ar galbūt nesidubliuoja su kitomis priemonėmis.

- **Valdžios institucijos priėmė teisės aktus, kuriais trims mėnesiams iki liepos mėn. pabaigos pratęsiamas pirminės gyvenamosios vietos apsaugos sistemos galiojimas, turėjęs baigtis balandžio mėn.** Sprendimas buvo priimtas nepaisant to, kad schema buvo nepakankamai patraukli, be to, kilus pandemijai pareiškėjams buvo sunku laiku pateikti paraišką. Nebuvo padaryta jokių pakeitimų, susijusių su paskolomis, kurioms taikoma schema, ar su tinkamumo kriterijais. Valdžios institucijos taip pat paskelbė ketinančios pratęsti neteisminių mechanizmų taikymo terminą iki liepos mėn. pabaigos.

- **Siekdamos sumažinti poveikį socialinėms grupėms, kurios finansiškai nukentėjo nuo koronaviruso pandemijos, valdžios institucijos paskelbė laikiną hipotekos, vartojimo paskolų ir paskolų verslui, užtikrintų pagrindiniu gyvenamuoju būstu, grąžinimo subsidiją.** Šiuo mechanizmu, kuris skiriasi nuo aprašytosios nemokumo kodekse numatytos atgalinės nuomos sistemos, galės pasinaudoti reikalavimus atitinkantys fiziniai asmenys. Jis bus taikomas veiksnioms paskoloms, restruktūrizuotoms neveiksnioms pozicijoms ir kitoms neveiksnioms pozicijoms atsižvelgiant į konkretų galutinį terminą. Paraiškas pagal sistemą bus galima teikti vieną mėnesį nuo 2020 m. liepos 1 d. Tai galės daryti tik nuo pandemijos nukentėję skolininkai. Naudojimosi sistema būtina sąlyga: atitinkamos paskolos yra restruktūrizuotos bankų ir skolininkų susitarimu. Restruktūrizavimo pasiūlymo galiojimą bankai pratęs savo nuožiūra. Kadangi reikalavimus atitinka labai įvairios paskolos, itin svarbu numatyti griežtas apsaugos priemones siekiant užtikrinti, kad būtų restruktūrizuotos tik perspektyvios paskolos ir sušvelnėtų neigiamas poveikis mokėjimo drausmei.

- **Valdžios institucijos pateikė veiksmų planą ir atitinkamą pasiūlymą dėl teisės akto dėl spartesnio susikaupusių namų ūkių nemokumo bylų, kurių sustabdžius teismų procesus dar labiau padaugėjo, nagrinėjimo.** Valdžios institucijos įsipareigojo iki 2020 m. gegužės mėn. pabaigos priimti jo įgyvendinimui reikalingas nuostatas, kartu tvirtindamos, kad elektroninė platforma, kuri leistų paankstinti nuotolinio nagrinėjimo datas, gali pradėti veikti per 45 dienas nuo teisės aktų priėmimo.

- **Šiuo metu valdžios institucijos, siekdamos vykdyti susikaupusių pareikalautų garantijų, kurių tebėra daug, tvarkymo ketverių metų veiksmų planą, imasi veiksmų, kuriuos laiko įgyvendinamais esamomis aplinkybėmis.** Pirmojo 2020 m. ketvirčio reikalavimų nagrinėjimas ir numatomi mokėjimai vykdomi pagal planą, o gegužės mėn. pradžioje antrinės teisės aktais patobulinta e. rinkmenų saugyklos struktūra. Pradėta perskirstyti darbuotojus ir kitus išteklius, tačiau reikalavimų nagrinėjimas sulėtėjo, nes dėl pandemijos atsirado suvaržymų. Siekdamos tikslinių rodiklių, valdžios institucijos ketina antrąjį 2020 m. pusmetį kiek įmanoma paspartinti reikalavimų nagrinėjimą ir kartu ieško būdų, kaip dar labiau paankstinti mokėjimų grafiką laikotarpiu iki 2023 m. Sparčiau nagrinėjant reikalavimus jau šiais metais padidėtų bankų sektoriaus likvidumas.

- **Uždarius teismus ir notarų biurus, sustabdyti e. aukcionai, tačiau nesustojo darbai, kuriais siekiama procesą padaryti sklandesnį.** Valdžios institucijos pateikė Civilinio proceso kodekso pakeitimų, kuriais siekiama pašalinti procedūrines kliūtis ir spragas, aprašą ir pasiūlymų, kaip e. aukcionų platformą padaryti patogesnę. Teisės aktų rengimo komitetas parengs būtinus teisės aktų pakeitimus, susijusius su vykstančia Civilinio proceso kodekso peržiūra, kurią turi užbaigti iki 2020 m. rugsėjo mėn. pabaigos, o ne iki kovo pabaigos, kaip buvo numatyta iš pradžių, ir kartu pateiks aiškinamąją ataskaitą.

Graikijos finansinio stabilumo fondas ėmėsi iniciatyvų, kuriomis siekiama geriau įvertinti ir stebėti koronaviruso pandemijos poveikį finansinei sisteminės svarbos bankų padėčiai. Dėl pandemijos protrūkio fondui teko aktyviau vykdyti stebėjimo (ir galbūt kitas) funkcijas, numatytas dabartinėje teisinėje sistemoje.

DARBO RINKA

Pandemijos poveikis darbo rinkai ėmė daryti didelį poveikį, o valdžios institucijos griebiasi įvairių priemonių, kad darbo vietų būtų prarasta kuo mažiau ir ilgesnio laikotarpio ekonominė žala būtų kuo mažesnė. Pavyzdžiui, leista lanksčiau organizuoti darbo laiką, dėl mokyklų uždarymo suteiktos specialios vaiko priežiūros atostogos; darbdaviams laikinai uždrausta atleisti darbuotojus iš darbo, bet kartu numatyta darbo užmokesčio išmoka darbuotojams, kuriems taikomas vyriausybės nurodymas sustabdyti veiklą (šiuo metu iš viso iki 1,7 mln. privačiojo sektoriaus darbuotojų ir 500 000 savarankiškai dirbančių asmenų); bedarbio pašalpų mokėjimas pratęstas iki gegužės mėn. pabaigos. Valdžios institucijos taip pat svarsto galimybę įgyvendinti naują, plačiau taikomą laikino sutrumpinto darbo laiko sistemą, pagal kurią įmonės galėtų lanksčiau koreguoti darbo valandas, o darbuotojams būtų iš dalies kompensuota už nedirbtas valandas. Sprendimas dėl tikslaus modelio ir trukmės bus priimtas atsižvelgiant į fiskalines išlaidas. Tikėtina, kad šiai sistemai bus galima skirti Europos Sąjungos laikinos paramos priemonės nedarbo rizikai dėl ekstremaliosios situacijos mažinti (SURE) arba kitų iniciatyvų (Europos socialinio fondo) lėšas.

Valdžios institucijos baigė įgyvendinti 2017–2019 m. kovos su nedeklaruojamu darbu veiksmų planą (tai konkretus įsipareigojimas, kurio terminas – 2019 m. pabaiga) ir įgyvendins tolesnių veiksmų planą. Tikimasi, kad netrukus bus priimtas tolesnių veiksmų plano gairės.

Atsižvelgdamos į koronaviruso pandemiją, valdžios institucijos, susitarusios su socialiniais partneriais, nusprendė atidėti minimalaus darbo užmokesčio atnaujinimą nuo 2020 m. birželio mėn. iki 2021 m. sausio mėn. Remiantis Pasaulio banko atliktu preliminariu 2019 m. minimalaus darbo užmokesčio nemažo padidinimo vertinimu, mažai kas rodo užimtumo ir nedarbo pokyčius sektoriuose, kuriuose didelė dalis darbuotojų gauna minimalų darbo užmokestį, palyginti su sektoriais, kuriuose dirba didesnį darbo užmokestį gaunantys darbuotojai, nors analizę vertėtų tęsti. Žvelgiant į ateitį, koronaviruso protrūkis kelia didelį netikrumą ir trukdo laikytis teisinėje sistemoje numatyto konsultacijų proceso tvarkaraščio. Todėl visi proceso dalyviai paprašė Vyriausybės atidėti minimalaus darbo užmokesčio atnaujinimą iki 2021 m. sausio mėn., ir tai yra protinga.

PRODUKTŲ RINKOS IR KONKURENCINGUMAS

Valdžios institucijos toliau siekia gerinti ekonomines sąlygas ir didinti konkurencingumą, nepaisant kintančių prioritetų ir sunkumų, kuriuos lemia koronaviruso protrūkis. Tai bus labai svarbu siekiant užtikrinti, kad, pasikeitus padėčiai, Graikijos ekonomika vėl sutvirtėtų ir galėtų patikimai ir tvariai atsigauti. Neišvengiamai ir pagrįstai daug išteklių buvo perskirstyta veiklos tęstinumui per pandemiją užtikrinti, ir tai paskatino sparčiau vykdyti e. valdymo darbotvarkę. Valdžios institucijos įsipareigojo imtis **papildomų veiksmų**, kad būtų įgyvendintos skaitmeninės iniciatyvos, kurios dar labiau sumažintų įmonėms ir piliečiams tenkančią administracinę naštą ir investuotojams padidintų skaidrumą dėl žemės naudojimo taisyklių. Kalbant apie ekonominę diplomatiją, dėmesys pirmiausia sutelktas į kovą su pandemija, ir toliau vyksta eksporto skatinimo darbai, be kita ko, rengiama trumpalaikė ir vidutinės trukmės strategija. Bus labai svarbu ryžtingai imtis įgyvendinimo, be kita ko, skubiai priimti teisės aktus, kuriais būtų konsoliduojama atsakomybė Užsienio reikalų ministerijoje, ir sukurtos reikiamos tarpžinybinio valdymo struktūros.

Toliau įvairiomis kryptimis vyksta investicijų licencijavimo darbai, nepaisant vėlavimo dėl veiksnių, kurių valdžios institucijos paprastai negalėjo kontroliuoti, tačiau rizika išlieka. Su konkrečiais įsipareigojimais susiję pokyčiai buvo netolygūs. Konkursas dėl investicijų licencijavimo reformai skirtos IT sistemos (konkretus įsipareigojimas, kurios terminas – 2019 m. pabaiga) vėluoja dėl teismo sprendimų. Daroma pažanga įgyvendinant tikrinimo sistemos įstatymą ir toliau paprastinant procedūras (du konkretūs įsipareigojimai, kurių terminas – 2020 m. vidurys), tiesa, šiek tiek vėluojama, iš dalies dėl koronaviruso protrūkio. Tuo pat metu valdžios institucijos siekia iki 2020 m. vidurio užbaigti trukdžių klasifikavimo sistemos peržiūrą, gerokai anksčiau už konkretaus įsipareigojimo terminą – 2021 m. vidurį. Be to, valdžios institucijos priėmė teisės aktus, kuriais siekiama patobulinti aplinkosaugos leidimų išdavimo procesą, ir rengia antrinės teisės aktus dėl išorės inspektorių ir aplinkosaugos vertintojų sertifikavimo, kurie turi būti baigti iki 2020 m. vidurio. Valdymo požiūriu tolesnis tarpžinybinio koordinavimo stiprinimas padės užtikrinti nuoseklų investicijų licencijavimo reformos įgyvendinimą visuose sektoriuose.

Siekdamos toliau gerinti verslo aplinką, valdžios institucijos imasi papildomų veiksmų, kad sumažintų biurokratizmą, padėtų nustatyti aiškias valdžios institucijų santykių su verslu taisykles ir padidintų ekonominių sandorių nuspėjamumą. Pasinaudodamos Europos Komisijos techninė parama, valdžios institucijos siekia pagerinti Graikijos pozicijas Pasaulio banko verslo veiklos reitinge, kartu stengdamosi nustatyti problemas ir patobulinti atitinkamus aspektus, kurių šis projektas neaprėpia.

Koronaviruso protrūkis kliudo tęsti kadastro projektą, ir kyla pavojus, kad toliau bus vėluojama įgyvendinti neseniai atnaujintas veiksmų gaires, jei izoliavimo priemonės bus taikomos toliau. Daroma pažanga keliuose darbo baruose, pavyzdžiui, paskirta vyriausiųjų vadovų, toliau rengiama Graikijos kadastro bendroji strategija ir archyvų skaitmeninimo strategijos techninės specifikacijos ir artėja prie pabaigos penkių paskutinių sutarčių skyrimas. Vis dar sudėtinga įdarbinti specialistus: siekiant palengvinti šį procesą gegužės mėn. iš dalies pakeistas teisės aktas. Regioninių kadastro biurų atidarymas sustabdytas ir bus tęsiamas, kai padėtis normalizuosis. Dėl priežasčių, nesusijusių su koronaviruso protrūkiu, sustabdytas visuomenei skirtas visų likusių miškų žemėlapių pristatymas, kurį planuota pradėti 2020 m. sausio mėn. ir laipsniškai baigti rengti iki 2020 m. birželio mėn. Tai kelia susirūpinimą, nes vėluojant įkelti žemėlapius gali užtrukti viso kadastro kartografavimo užbaigimas.

Koronaviruso protrūkis paveikė Graikijos energetikos sektorių, nes sumažėjo naftos ir dujų kainos, o fizinio atstumo laikymosi priemonės turėjo įtakos paklausos modeliams ir

tam tikriems techniniams projektams; be to, dėl sulėtėjusio sąskaitų apmokėjimo rinkos dalyviams kilo likvidumo problemų. Viena to pasekmių: dėl balansavimo rinkos techninio projekto įgyvendinimo problemų, susijusių su izoliavimo priemonių nulemtais rangovų sunkumais dislokuoti darbuotojus, tikslinio modelio veikimo pradžia (įsipareigojimas, kurio terminas yra 2020 m. vidurys) bus atidėta. Vis dėlto Graikija padarė pažangą keliose srityse, visų pirma pradėjo veikti elektros energijos išankstinių sandorių rinka. Dažnėjantis sąskaitų neapmokėjimas vartotojų rinkoje kelia energijos tiekėjų likvidumo krizės grėsmę, ir valdžios institucijos jau ėmėsi priemonių, kad šis spaudimas sumažėtų neiškraipant rinkos. Vidutinės trukmės laikotarpiu Graikijos rusvųjų anglių elektrinių eksploatavimo nutraukimo tvarkaraštis kol kas nesikeičia, ir Graikija pranešė ketinanti dėti visas pastangas įgyvendinti šį projektą. Dėl mažesnių energijos ir ES apyvartinių taršos leidimų kainų taip pat kilo nemažų sunkumų, susijusių su specialia atsinaujinančiųjų energijos išteklių sąskaita.

Tęsiasi diskusijos dėl antimonopolinės taisomosios priemonės ypatumų siekiant pateikti rinkos sąlygomis išbandyti tinkamą pasiūlymą. Jis būtų svarbus žingsnis siekiant pagaliau įgyvendinti taisomąją priemonę ir įvykdyti šį įsipareigojimą, kurios terminas – 2020 m. pabaiga. Siekiama, kad struktūrinė taisomoji priemonė būtų pajėgi padidinti konkurenciją visuose rinkos lygmenyse ir nebūtų pernelyg šališka specifinių naudotojo profilių atžvilgiu, taip išsprendžiant su antimonopoline praktika susijus susirūpinimą keliantį klausimą, iškeltą dėl Viešosios energetikos įmonės nuolatinės išimtinės prieigos prie bazinės apkrovos energijos šaltinių. Šis svarbus įsipareigojimas, pasiūlytas kaip alternatyva nepavykusiam dviejų įmonės rusvųjų anglių gamyklų pardavimui, padės atverti rinką konkurencijai ir skatinti naujas investicijas pertvarkant Graikijos energetiką.

Šiuo metu Europos Komisija peržiūri Graikijos nacionalinį energetikos ir klimato srities veiksmų planą. Siekiant įgyvendinti šį plataus užmojo rusvųjų anglių elektrinių eksploatavimo nutraukimo planą, kaip pakaitinius energijos šaltinius reikės naudoti daugiau atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir dujų, taip pat turės būti parengtas regioninis socialinių ir ekonominių problemų sprendimo planas. Tai įvykdyti padės būsimas licencijavimo įstatymas, kuriuo siekiama pagerinti atsinaujinančiųjų išteklių energijos projektų rengimą ir plėtojimą. Eksploatavimo nutraukimo plano sėkmę lems pertvarka tose srityse, kurios ypač priklausomos nuo rusvųjų anglių sektoriaus. Graikija įsteigė tarpžinybinį komitetą, kad būtų parengtas Teisingos pertvarkos generalinis planas, kuriuo būtų vadovaujamasi vykdant šį projektą, remiamą ES Teisingos pertvarkos mechanizmo priemonėmis.

Kalbant apie transporto sektorių, valdžios institucijos priėmė nacionalinį transporto generalinį planą ir toliau jį detalizuoja regionų lygmeniu. Nacionalinio transporto generalinio plano detalizavimas yra būsimo struktūrinių fondų programavimo laikotarpio sąlyga, kurią reikia įvykdyti, kad būtų galima atlikti išsamų transporto planavimą. Jis leis sudaryti būsimo programavimo laikotarpio projektų bazę. Valdžios institucijos taip pat ėmėsi veiksmų, kad pagerėtų vežimo paslaugų pasiūla Salonikuose: sudarė koncesijos sutartį su regioninio transporto bendrąja įmone KTEL ir rengia strateginį būsimos vežimo paslaugų reformos planą, kuriame bus numatytas Salonikų metro.

GRAIKIJOS TURTO IR DALYVAVIMO VALDANT TURTĄ ĮMONĖ IR PRIVATIZAVIMAS

Savaime suprantama, koronaviruso pandemija turėjo įtakos Graikijos turto ir dalyvavimo valdant turto įmonės (HCAP) ir jos portfelį sudarančių bendrovių veiklai, todėl buvo pakoreguoti ir (arba) pakeisti jos prioritetai ir dalies Graikijos įsipareigojimų vykdymo tvarkaraštis. Nors valdžios institucijos ir toliau aktyviai bendradarbiauja su įmone, atnaujintų ministerijos gairių, kurių reikia norint toliau įgyvendinti

įmonės strateginį planą (nuolatinis įsipareigojimas), priėmimas ir planuojamas jos verslo plano atnaujinimas bus atidėti, kol stabilizuosis koronaviruso paveikta padėtis. Kalbant apie koordinavimo mechanizmo įgyvendinimą, kovo 12 d. kabineto komitetas patvirtino atitinkamų valstybės įmonių įgaliojimus, tačiau šiomis aplinkybėmis nerekomenduotina parengti galutinį įsipareigojimų pareiškimą dėl kiekvienos įmonės. Ir šiuo atveju priežastis yra koronaviruso sukeltas netikrumas. Atlikdama valdybų sudėties peržiūras ir skirdama darbuotojus, įmonė toliau tobulino valstybės valdomų įmonių valdymą. Pagrindinis iššūkis yra susijęs su didelėmis Graikijos pašto veiklos ir finansiniais problemomis. Pandemija 2020 m. taip pat trukdys gerinti įmonės nekilnojamojo turto portfelio veiklos rezultatus, nors tobulinti veiklos procesus turėtų būti įmanoma. Toliau vyko techninis darbas, susijęs su Atėnų olimpinio lengvosios atletikos centro perdavimu įmonei: 2020 m. balandžio mėn. techninis patarėjas pateikė ataskaitą.

Dabartinis įmonės prioritetas – užtikrinti nenutrūkstamą pagrindinių sektorių valstybės įmonių veikimą ir darbuotojų sveikatą bei saugą. Šiomis aplinkybėmis ypač svarbus nepertraukiamas elektros energijos ir vandens tiekimas ir pašto paslaugų teikimas, taip pat Atėnų ir Salonikų viešojo transporto sistemų ir centrinių turgų veiklos tęstinumo užtikrinimas. Manoma, kad neigiamus koronaviruso pandemijos ekonominius padarinius ypač skaudžiai pajus Atėnų miesto transporto organizacija ir Graikijos paštas.

Įsibėgėjančio privatizavimo tempo, kuris buvo justi ankstesniais mėnesiais, dėl koronaviruso protrūkio išlaikyti nepavyko. Pandemija įvairiais aspektais trukdo įgyvendinti privatizavimo programą, be kita ko, vis sunkiau bendrauti su potencialiais investuotojais ir nustatyti turto vertę, imtis būtinų veiksmų tenka su mažesniais administraciniais pajėgumais ir trūkinėja statybos darbai.

Nors bendra komercinė aplinka dėl pandemijos nėra palanki, Graikijos Respublikos turto plėtros fondas toliau vykdo su sandoriais susijusius parengiamuosius darbus, o valdžios institucijos jam padeda ir imasi reikiamų veiksmų. Tai sudarys sąlygas tolesniems atitinkamų sandorių žingsniams, kai padėtis normalizuosis. Šiuo metu vykdomų sandorių padėtis tokia:

- **„Hellinikon“ (konkretus įsipareigojimas, kurio terminas – 2018 m.):** nepaisant nuolatinių ryžtingų valdžios institucijų pastangų užtikrinti sandoriui būtinas sąlygas, kad akcijas būtų galima perleisti pasirinktam investuotojui („Lamda“), susikomplikavus konkurso dėl lošimo namų licencijos procesui finansinės sandorio dalies užbaigimas yra atidėtas. Atmetus pirmąjį skundą, pašalintasis pasiūlymo teikėjas Valstybės tarybai pateikė peticiją dėl panaikinimo ir laikinųjų paramos priemonių. 2020 m. gegužės 7 d. Valstybės taryba atmetė peticiją dėl laikinųjų paramos priemonių. Tai leidžia tęsti konkurso procesą, bet norint jį užbaigti reikės sulaukti, ką dėl panaikinimo peticijos pagrįstumo nuspręs Valstybės taryba. Valdžios institucijos deda pastangas išspręsti likusius klausimus.

- **Alimos prieplaukos koncesija (konkretus įsipareigojimas, kurio terminas – 2019 m. vidurys):** Alimos prieplauka, viena didžiausių prieplaukų pietrytinėje Vidužemio jūros dalyje, yra Atėnų pietvakarinėje priekrantėje. Ministrų kabineto potvarkis, kuriuo leidžiama pasirašyti koncesijos sutartį, valstybės oficialiajame leidinyje paskelbtas 2020 m. balandžio 7 d., o koncesijos sutartį visi suinteresuotieji subjektai pasirašė 2020 m. gegužės 13 d. Finansinę sandorio dalį numatyta užbaigti per 120 dienų nuo koncesijos sutarties pasirašymo.

- **Įmonė „Hellenic Petroleum“ (konkretus įsipareigojimas, kurio terminas – 2019 m. vidurys):** valdžios institucijos dar turi priimti sprendimą dėl to, kaip elgtis toliau po to, kai 2019 m. viduryje pirmasis konkursas neįvyko. Fondas svarsto visas galimybes. Tačiau pastaruoju metu labai sumažėjus bendrovės kapitalizuotajai vertei, jis nusprendė, kad sandorio pradžią tikslinga dar kartą atidėti vėlesniam laikui.

- **30 % Atėnų tarptautinio oro uosto pardavimas (konkretus įsipareigojimas, kurio terminas – 2019 m. pabaiga):** 2020 m. sausio mėn. pabaigoje devyni investuotojai buvo pripažinti tinkamais pereiti į įpareigojančių pasiūlymų teikimo etapą. Tačiau dėl pandemijos poveikio reikėjo pakoreguoti įpareigojančių pasiūlymų pateikimo terminą, ir procesas bus atnaujintas pagerėjus padėčiai.

- **Valstybės dujų įmonės DEPA komercinė dalis (konkretus įsipareigojimas, kurio terminas – 2019 m. pabaiga) ir infrastruktūros dalis (konkretus įsipareigojimas, kurio terminas – 2021 m. vidurys):** pasiekta nemenka pažanga, nes abu konkursai sulaukė didelio investuotojų susidomėjimo. Abiem tarptautiniais konkursais susidomėjimą pareiškė devynios suinteresuotosios šalys. Šiuo metu jos vertinamos, tačiau dėl koronaviruso protrūkio abiejų sandorių įpareigojančių pasiūlymų teikimo etapo pradžia bus atidėta.

- **„Egnatia“ (konkretus įsipareigojimas, kurio terminas – 2019 m. pabaiga):** valdžios institucijos pabrėžė tvirtą įsipareigojimą vykdyti sandorį ir ėmėsi keleto priemonių 2020 m. balandžio mėn. ir gegužės mėn. pradžioje, be kita ko, pasirašė jungtinį ministrų sprendimą dėl pagrindinių koncesijos sutarties elementų ir ėmėsi tolesnių administracinių veiksmų. Šiuo metu tikimasi, kad valdžios institucijos ir „Egnatia S.A.“ toliau vykdys visus likusius veiksmus, susijusius su tiltų darbų specifikacijomis, kurių laikantis jie būtų laikomi saugiais, tunelių licencijavimu ir visų rinkliavos punktų statyba. Taip pat tikimasi, kad „Egnatia S.A.“ išspręs likusius klausimus, susijusius su keturiomis nuo 2011 m. negaliojančiomis degalinių sutartimis.

- **Regioniniai uostai (konkretus įsipareigojimas, kurio terminas – 2019 m. pabaiga):** po ilgų vėlavimų pastaraisiais mėnesiais padaryta nemaža pažanga, nes Fondui leista lanksčiai rengti sandorius atsižvelgiant į kiekvieną konkretų atvejį, ir pradėti konkursų dėl keturių uostų parengiamieji darbai. Tačiau dėl nepalankių aplinkybių nuspręsta, kad sandorių pradžią būtų protinga atidėti.

VIEŠASIS ADMINISTRAVIMAS

Kovodamos su koronaviruso pandemija viešojo administravimo institucijos susidūrė su dvigubu iššūkiu: priverstos imtis atsakomųjų veiksmų jos turėjo susitaikyti su dideliais pajėgumų trūkumais. Apskritai viešojo administravimo institucijų atsakomieji veiksmai sudarė sąlygas toliau iš esmės nepertraukiamai teikti pagrindines paslaugas, kurių reikia piliečiams ir įmonėms. Tai palengvino tam tikrų skaitmeninių priemonių įdiegimas izoliavimo laikotarpiu.

Valdžios institucijos padarė pažangą: paskyrė vyresniuosius vadovus ir sustiprino bendrą sistemą, tačiau procesą sutrikdė koronaviruso pandemija ir dar neišspręsti kai kurie susirūpinimą keliantys klausimai. Paskirti 13 naujų nuolatinių sekretorių, o direktorių atrankos procesas laikinai sustabdytas. 2020 m. kovo mėn. valdžios institucijos priėmė teisines nuostatas, pagal kurias atrankos procesas bus taikomas ne tik centrinei

administracijai, bet ir vietos lygmeniu, o tai yra sveikintina. Taip pat parengti teisės aktų projektai siekiant nustatyti vienodą viešojo sektoriaus subjektų vyresniosios vadovybės pareigūnų atrankos procesą. Jie turėtų įsigalioti 2020 m. rugsėjo mėn. Palankiai vertintina tai, kad Aukščiausiajai civilinio personalo atrankos tarybai atrankos procese numatytas pagrindinis vaidmuo. Daugiau problemų kelia tai, kad šiuo metu vykdomos ES struktūrinių fondų valdymo struktūrų (nacionalinio strateginių krypčių plano) atrankos procedūros nepajudėjo ir kad dėl planų atšaukti šį procesą ir pradėti naują gali nukentėti įdiegtų valdymo ir kontrolės sistemų stabilumas ir veikimo sklandumas: valdžios institucijos raginamos apsvarstyti alternatyvas.

Apskritai kuriant žmogiškųjų išteklių valdymo sistemą padaryta nemaža pažanga, be kita ko, parengta nemažai skaitmeninių organizacinių schemų ir pareiginių instrukcijų (konkretus įsipareigojimas, kurio terminas – 2019 m. pabaiga). Iki kovo mėn. vidurio skaitmenines organizacines schemas buvo parengę valdžios sektoriaus subjektai, kuriems tenka maždaug du trečdaliai visų darbuotojų, o 75 proc. užimtų darbo vietų pareiginės instrukcijos buvo susietos su įdarbintu asmeniu. Tikimasi, kad iki 2020 m. birželio mėn. bus paskelbtas ES finansuojamas konkursas dėl žmogiškųjų išteklių sistemos palaikymo paslaugų, o kaip laikinas sprendimas toliau modernizuojama registro duomenų bazė. Prasidėjo 2020 m. judumo ciklas, kaip numatyta naujuose teisės aktuose, kuriais siekiama toliau tobulinti šią reformą, visų pirma labiau susiejant judumo programą ir metinio įdarbinimo planus. Kilus pandemijai, 2019 m. veiklos rezultatų analizės procesas buvo atidėtas, tačiau valdžios institucijos toliau planuoja stiprinti vertinimo sistemą ir ją susieti su kiekvienos ministerijos metiniais veiksmų planais ir vadovų atrankos procesu.

Valdžios institucijos įsipareigojo tobulinti personalo atrankos sistemą: atnaujinti Aukščiausiosios civilinio personalo atrankos tarybą steigiantį įstatymą ir padidinti jos bendrus pajėgumus (papildomas įsipareigojimas). Naujasis įsipareigojimas susijęs su peržiūrėtu įstatymu, kuris turi būti priimtas iki 2020 m. spalio mėn., o išsamus tarybos reorganizavimo veiksmų planas bus baigtas iki 2020 m. pabaigos. Jo konkrečių pagrindinių veiksmų įgyvendinimas bus stebimas nuo 2021 m. Darbai jau pradėti: detalizuojami įvairūs darbo barai, įskaitant paraiškų teikimo procesą, specialias įdarbinimo nuostatas (be kita ko, dėl laikinųjų darbuotojų įdarbinimo) ir organizacinius klausimus.

Valdžios institucijos, nepaisydamos dabartinių sutrikimų, stengiasi tęsti teisės aktų kodifikavimo darbą. Buvo atkurtas centrinis kodifikavimo komitetas, ir tikimasi, kad jam teks svarbi funkcija spartinant teisės aktų kodifikavimo projektą. Dėl koronaviruso protrūkio valdžios institucijos šiek tiek atidėjo planus priimti naują Darbo teisės kodekso ir Darbo reglamentavimo nuostatų kodekso kodifikavimo įstatymą (konkretus įsipareigojimas, kurio terminas – 2020 m. vidurys), tačiau yra pasiryžusios naują kodifikavimo įstatymą priimti iki 2020 m. rugsėjo mėn. Tikimasi, kad netrukus bus paskelbtas konkursas dėl didelio projekto, kuriuo siekiama sukurti nacionalinį teisės aktų kodifikavimo portalą (**konkretus įsipareigojimas, kurio terminas – 2022 m. vidurys**).

Daroma pažanga įgyvendinant Vykdančiosios valstybės įstatymą. Pirma, valdžios institucijos patvirtino išsamų teisėkūros metodikos vadovą ir išsamaus poveikio vertinimo šabloną, kurie buvo parengti naudojantis Europos Komisijos technine parama ir yra svarbios priemonės siekiant užtikrinti 2020 m. sausio mėn. įsigaliojusių geros teisėkūros nuostatų vykdymą. Antra, remiantis preliminariomis išvadomis, 2020 m. vasario mėn. įsigaliojęs pasirašymo įgaliojimų perkėlimas į nepolitinį lygmenį yra veiksmingai taikomas visoje centrinėje administracijoje. Tai reiškia esminę viešojo administravimo sistemos reformą, ir

apskaičiuota, kad maždaug 80 proc. visų kiekvienoje ministerijoje priimtų sprendimų turi būti pasirašyta administraciniu lygmeniu.

Nuolatinių darbuotojų įdarbinimas 2019 m. atitiko personalo planą, o 2020 m. personalo plane laikomasi pakeitimo taisyklės „vienas vietoje vieno“. Be to, atsižvelgdamos į tai, kad nuo 2018 m. labai išaugo laikinųjų darbuotojų skaičius, valdžios institucijos sutiko duoti naują papildomą įsipareigojimą nuo 2021 m. vėl nustatyti viršutinę laikinųjų darbuotojų skaičiaus ribą. Nors laikinųjų darbuotojų skaičius nuo 2019 m. vidurio, kai jis buvo didžiausias, sumažėjo, jis vis dar gerokai didesnis negu 2018 m., kai Graikija pasitraukė iš ESM programos. Tikimasi, kad naujasis įsipareigojimas padės valdžios institucijoms stiprinti centralizuotą įdarbinimo procedūrų kontrolę. Susirūpinimą kelia neseniai priimta nuostata, pagal kurią Bendrosios mokėjimo institucijos įgaliojimai neapima tam tikrų savivaldybių subjektų. Siekiant tęsti trečiąjį ir galutinį atlyginimų reformos etapą, svarbu, kad Bendrosios mokėjimo institucijos įgaliojimai išliktų nepakitę.

TEISINGUMAS IR KOVA SU KORUPCIJA

Padaryta tam tikra pažanga įgyvendinant e. teisingumo stiprinimo projektą: pereinama prie privalomo teisinių dokumentų elektroninio pateikimo ir tvarkymo civilinėse ir baudžiamosiose bylose, be to, elektroniniu būdu išduodami teismo pažymėjimai ir sprendimai. Nuo 2021 m. sausio 1 d. dokumentus bus privaloma pateikti elektroniniu būdu administraciniuose teismuose, tačiau civilinėse ir baudžiamosiose bylose tai dar nėra privaloma ir įmanoma tik iš dalies. Valdžios institucijos įsipareigojo iki 2020 m. vidurio parengti elektroninio duomenų pateikimo diegimo civilinių ir baudžiamųjų bylų sistemoje veiksmų planą, kuriame būtų detalizuota dabartinė padėtis teritoriniu ir teminiu aspektu ir nustatytas tvarkaraštis. Norint, kad elektroninis dokumentų pateikimas taptų visuotinis ir privalomas, teisėjams, administracinių teismų darbuotojams ir teisės specialistams būtina turėti sertifikuotus skaitmeninius parašus, ir valdžios institucijos įsipareigojo imtis priemonių, kad tai būtų lengviau pasiekiama.

2020 m. balandžio 15 d. valdžios institucijos smarkiai vėluodamos paskelbė kvietimą teikti pasiūlymus dėl antro integruotos teismų bylų valdymo sistemos etapo (konkretus įsipareigojimas, kurio terminas – 2020 m. vidurys). Pasiūlymai turi būti pateikti iki 2020 m. gegužės 26 d., o konkursas dėl sutarties sudarymo vyks 2020 m. birželio 1 d. Planuojama, kad sutarties projektas bus įvykdytas per 36 mėnesius nuo susitarimo pasirašymo.

Kovo mėn. baigėsi paskutinis privalomos tarpininkavimo sistemos įsigaliojimo etapas. Kadangi dėl koronaviruso protrūkio buvo sustabdytos teismų darbas, naujosios sistemos poveikį bus galima įvertinti tik vėlesniame 2020 m. tarpsnyje.

Valdžios institucijos taip pat įgyvendina iniciatyvą sukurti specializuotas civilinių ir administracinių teismų kolegijas (papildomas įsipareigojimas). Naujosios kolegijos nagrinės konkrečių kategorijų bylas ir jose dirbs atitinkamą profesinę patirtį arba akademinę kvalifikaciją turintys teisėjai.

Palaipsniui didinami Nacionalinės skaidrumo institucijos veiklos pajėgumai siekiant, kad iki 2020 m. lapkričio mėn. ji galėtų veikti visu pajėgumu. Nacionalinė skaidrumo institucija atidžiai stebi, kaip įgyvendinamas Nacionalinis kovos su korupcija planas (jo rezultatai iki šiol yra geri), ir bendradarbiaudama su Graikijos Audito Rūmais stiprina vidaus kontrolės sistemas tiek centriniu, tiek vietos lygmenimis. Institucija taip pat vykdo politinių

partijų finansavimo priežiūrą ir kontroliuoja turto deklaracijas. Valdžios institucijos įsipareigojo netrukus pateikti ataskaitą apie ligšiolinį politinių partijų finansavimo institucinės sistemos įgyvendinimą. Valstybių prieš korupciją grupės rekomendaciją svarstys specialus komitetas: jis iki 2020 m. gruodžio mėn. pasiūlys reikiamus teisės aktų pakeitimus.